

Izhaja 10. in 25. dne v mesecu.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani ter opremljeni s
štampiljko dot. organizacije.

Člani strokovnih organizacij,
priključeni Strokovni komi-
siji za Slovenijo, dobivajo
list brezplačno.

Rokopisi se ne vračajo.

DELAVEC

STROKOVNI ČASOPIS

Uredništvo in uprava:
Ljubljana, poštni predal 290.

Čekovni račun št. 13.562.
Telefon interurban št. 3478.

Statističen pregled izida volitev obratnih (delavskih) zaupnikov 1934

Tu podajamo pregled, koliko zaupnikov
so dobili rdeči, plavi in beli pri letošnjih vo-
litvah delavskih zaupnikov v obratih, kjer
so svobodne strokovne organizacije priklju-
čene Strokovni komisiji za Slovenijo.

Statistika je narejena po poročilih posa-
meznih podružnic. Na nekaterih krajih so
se vršile nove volitve in v kolikor ni katera
številka točna, naj nam podružnice sporoče,
da popravimo.

Ko prejmemo poročila iz podjetij, kjer
še ni naše organizacije, a so vkljub temu
izvoljeni delavski zaupniki na rdeči listi, bo-
mo priobčili tudi tisti pregled.

Obrati	organizacija	rdeči	plavi	beli
Jeklarna Guštanj	SMRJ	4	1	—
Str. tovarne Ljubljana	»	5	1	—
Willmann Ljubljana	»	1	—	—
Protežna del. Ljublj.	»	1	—	—
KID Javornik	»	7	2	2
KID Jesenice	»	11	2	3
KID Dobrava	»	4	1	—
»Saturnus« Moste	»	6	—	—
Železarna Muta	»	5	—	—
Westen Celje	»	14	—	—
Zugmayer & Gruber, Slovenska Bistrica	»	5	—	—
Elektrarna Fala	»	4	—	—
Samotna tov. Store	»	4	—	—
Železarna Store	»	6	—	—
Tovarna verig Lesce	»	5	—	—
Kemična Hrastnik	SDSZ	4	2	—
Steklarna Hrastnik	»	8	—	—
Kemična Petrovče	»	3	—	—
Sladkogenska tovarna Ipenke	»	3	—	3
Kosler graščina Ortnek	»	3	—	—
Glanzmann Tržič	»	9	—	7
Kemična Moste	»	5	—	—
Tov. dušika Ruše	»	6	—	—
Semperit Kranj	»	5	1	—
Jugočeška Kranj	»	10	—	—
Standard Kranj	»	4	—	—
Jugobruna Kranj	»	8	1	1
Hribar, plet. Ljubljana	»	5	—	—
Mestna občina Celje	»	5	—	—
Jugoles Celje	»	1	—	—
Tkalnica »Metka«	»	1	2	2
Mestna občina Ptuj	»	3	—	—
Križanič, tov. usnja Ljubljana	»	1	—	—
Šinigol, tovarna usnja Ljubljana	»	1	—	—
Papirnica Medvode	»	1	—	—
Papirnica Goričane	»	2	1	3
Beer-Hribnik Tacen	»	6	—	—
Pletilnica Polzela	»	6	—	—
Naglas, miz. Ljubljana lesni	»	2	—	—
Pivovarna »Union« živilci	»	6	—	—

Maribor:				
Thoma Karel	SDSZ	6	—	—
Ehrlich, prej Braun	»	4	2	—
Hutter in drug tovarna klotov	»	4	2	—
»tovarna hlačevine	»	6	—	—
»predilnica	»	4	—	—
Zelenka & Co.	»	4	2	—
Doctor in drug	»	13	3	—
Ehrlich A. predilnica	»	5	—	—
Mestna podjetja	»	14	2	—
Potočnik, miz.	»	1	—	—
Roglič D., čevlj.	»	3	—	—
Freund, tov. usnja	»	5	—	—
Tscheligi, pipovarna živilci	»	1	—	—
Livarna in tov. kovin SMRJ	»	1	2	—
Rosenberg, mlin	SDSZ	2	—	—
»Unio«, kem. tovarna	»	3	—	—
»Teksta«, tekst. tov.	»	2	3	—
Kovina, met. tovarna SMRJ	»	5	—	—
Klančnik, mizarstvo lesni	»	1	—	—
Blatnik, čevljarstvo	SDSZ	1	—	—
Delavska pekarna živilci	»	1	—	—
Macol, pekarna	»	1	—	—
Robaus, pekarna	»	1	—	—
Pisanec & drug, pekarna	»	1	—	—
Schober, pekarna	»	1	—	—
Scherbaum, pekarna	»	1	—	—
Witlacil, pekarna	»	1	—	—
Böcher, pekarna	»	1	—	—
Hartinger, pekarna	»	1	—	—
Halbärth, tov. usnja	SDSZ	1	—	—
Jugotekstil, tekst. tov.	»	3	—	—
Jugosvila, tekst. tov.	»	4	—	—

Skupaj 237 28 21

Ustavite že enkrat nočno delo v pekarnah!

Službeni list savske banovine v Zagrebu prinaša »Naredbu o zabrani
nočnega rada u pekarskim radionicama«.

Kraljevska banska uprava savske banovine je na podlagi upravičenih
razlogov pekovskega delavstva in kulturno naprednih pekovskih mojstrov
izdala naredbo, da se prepoveduje nočno delo v pekarnah in to za vsa
mesta na teritoriju Savske banovine.

To se je zgodilo v Zagrebu,

In vendar vkljub zahtevam pekovskega delavstva, vkljub zahtevam
skoro dve tretjini pekovskih mojstrov kraljevska banska uprava v Ljub-
ljani ne izda naredbe o prepovedi nočnega dela v pekarnah.

Da je za pekovsko delavstvo odprava nočnega dela kulturni čin, ču-
vanje zdravja državljanov, da tudi tega ne bodo prepovedali bi st. minist.

»Tudi mi, brivski in vlasuljarski pomočniki(ce) se že dolgo borimo za
nedeljski počitek. Tudi nad polovico kulturnih brivskih mojstrov to za-
hteva. Po obrtnem zakonu je to določeno. Le naredba banske uprave
naj izide.«

Mi, živilski delavci, mi vsi, ki gledamo v sočloveku ne stroj, ne pred-
met eksploatacije, mi delovno ljudstvo, zahtevamo z vso odločnostjo kot
državljeni Jugoslavije, da se ta naredba izda, kakor se je izdala v Za-
grebu, kjer je 112 kilometrov oddaljeno od Ljubljane.

Zahtevamo nedeljski počitek v brivnicah

Tudi mi, brivski in vlasuljarski pomočniki(ce) se že dolgo borimo za
nedeljski počitek. Tudi nad polovico kulturnih brivskih mojstrov to za-
hteva. Po obrtnem zakonu je to določeno. Le naredba banske uprave
naj izide.

Državljeni Jugoslavije smo. Zato zahtevamo, da se jugoslovanski za-
koni izvršujejo tudi v tistih točkah, ki so zaščitni nam brivskim pomoč-
nikom in pomočnicam.

Solidarno z živilskimi delavci bomo v nedeljo, dne 15. t. m., na shodu
glasno in odločno povedali:

NEDELJSKI POČITEK V BRIVNICAH HOČEMO!

Skrajšajte delovni čas, gospoda!

Nujnost skrajšanja delovnega časa zagovarja mednarodni urad dela
že par let. Po statističnih računih bi skrajšanje delovnega časa od 48 ur
na teden na 40 ur že omililo nezaposlenost za 20 odstotkov. To je ena pe-
tina delavcev bi takoj dobila delo. To velja za normalne dežele, ki imajo
že večinoma izveden osemurni delavnik.

Še mnogo ugodneje bi to skrajšanje delavnika vplivalo v onih deže-
lah, kjer osemurnik še ni izveden ter se dela ogromno število nadur, to je,
po deset, dvanaest in še več ur na dan.

Pri nas imamo okoli 300.000 nezaposlenih. Delovni čas je po stati-
stičnih podatkih raznih ustanov in zavodov še jako neurejen. Zato bi bil
efekt skrajšanja delovnega časa na 40 urni delovni teden razmeroma velik.

MINIMALNO SMEMO RAČUNATI, DA BI Z UVEDBO IN IZVEDBO
40-URNEGA DELAVNIKA TAKOJ DOBIL ZAPOSLOSTEV 120.000 DO
130.000 DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV.

Zato skrajšanje delovnega časa, ki ga zahteva današnja doba, ni
prazna fraza, ampak je velik kos socialnega vprašanja, ki mora biti
aktualen problem oblasti.

Takozvano »gospodarstvo« bi pri tem ne imelo izgube, marveč le do-
biček, ker bi se obenem povečal konsum.

CANKARJEVA DRUŽBA

bo letos v jeseni izdala 4 krasne
knjige, med katerimi bo zname-
nita knjiga Beer: Zgodovina so-
cijalnih bojev od pamtikeva pa
do danes.

Plačujte članarino že sedaj, če
ne morete naenkrat 20 Din, pa
plačujte v tedenskih obrokih po
2 Din, ali v mesečnih po 4 Din.

Sovražniki našega naroda

»Delavska Politika« od 3.
marca 1934 je priobčila sledeči
članek, ki ga tudi sami ponati-
skujemo in podpisujemo. Ured.

Italijanski fašizem je tisti, ki po-
vzroča največje zmede v Evropi in
ki najbolj ogroža mirno sožitje na-
rodov na Balkanu. Nemški fašizem
ob njegovi strani pomeni najresnejšo
nevarnost nove vojne. Tega dejstva
se zaveda ne le delavski razred,
temveč tudi demokratične stranke
po vsej Evropi. Čehoslovaška vlada
n. pr. zatira v kali vsak fašizem, pa
naj se pojavi z nemške ali s češke
strani. Pri nas lahko rečemo, da ce-
lotni srbski narod odklanja fašizem.
Zavrača ga tudi ogromna večina slo-
venskega ljudstva. Prav zato bi bilo
treba, da se prepreči pri nas vsaka
agitacija tistih ljudi, ki kar goré od
navdušenja za nemške in italijanske
fašiste in ki hočejo, da bi to barbar-
stvo zaslužilo tudi naš narod. Prav
sumljivo je to, da je gnezdo fašiz-
ma baš ob naši severni meji — v Ma-
riboru, koder najlaže seže vpliv hit-
lerijanskih agitatorjev. Nemški faši-
zem meče ogromne vsote za razšir-
jenje svojih celic v inozemstvu. Ni še
dolgo tega, odkar je morala rumun-
ska država energično iztrebiti gnez-
da fašistov, ki so začeli svojo akcijo
z atentati in raznimi nasilstvi. Ni
dvoma, da skušajo z denarjem tudi v
naši državi najeti elemente za svoje
tenne namene. Še nedavno se je od-
kril zanimiv slučaj, da je bil razkrin-
kan kot špijon človek, ki se je delal
največjega nacionalista.

Pri nas opažamo, da se hoče faši-
zem poslužiti kot svojega orodja
predvsem Narodne strokovne zveze,
za katero agitirajo nekateri popolno-
ma v duhu nemškega nacionalnega
socializma. Nekoč so voditelji Narod-
ne strokovne zveze izjavili, da za-
stopajo ista načela kot češki narodni
socialisti. Češki narodni socialisti na-
stopajo skupaj s socialnimi demokrati
proti vsakemu fašizmu. Pri nas se
pa mnogi nekdanji narodni socialisti
ogrevajo za hitlerjanstvo. Odgovor-
no vodstvo NSZ bi pač moralo jasno
rjaviti, ali je hitlerjansko ali ne. Če
ni, kako more potem dopustiti, da
razni ljudje v tisku in govoru proglā-
šajo to NSZ za torišče in ognjišče
hitlerijanskega nacional - socializma
pri nas?

To razčiščenje je potrebno, ker
ne gre, da bi se pri nas celo pod na-
cionalno firmo trpel pokret, ki ogro-
ža naše socialne in narodne interese.

Rudarska delegacija v Beogradu

Kakor se je že poročalo, je pre-
tečeni teden rudarska delegacija v
Beogradu predočila ustmeno in z vlo-
gami vsem v poštev prihajajočim mi-
nistrom dosedanj položaj rudar-
skega delavstva v dravski banovini
in s tem v zvezi tudi podčrtala ne-
ovrgljivo dejstvo, da se mora pri na-
bavi premoga državnim železnicam
upoštevati slovenske rudnike iz eno-
stavnega razloga, ker je to življen-
skega pomena tisočev rudarjev, de-
settisočev rudarskih družinskih čla-
nov, nešteti obrtovi in trgovini, in
sploh celokupnega gospodarskega
življa v dravski banovini.

Minister, gospod Albert Kramer,
je prvi sprejel deputacijo, kateri je
obljubil, da bo vsestransko podpiral
želje in prošnje rudarskega delav-
stva.

Rudarska delegacija se je uverila, da so gospodje ministri socialne politike, prometa, šume in rude, kakor tudi gospod ministrski predsednik dobro poučeni o socialni in gospodarski važnosti regularnega zaposlenja rudnikov v Dravski banovini. Tudi ta najvišji forum v državi je rudarski delegaciji obljubil vsestransko upoštevanje.

Važnost pogodbe za nabavo premoga državnim železnicam iz rudnikov v Dravski banovini je torej iz socialnih in gospodarskih vidikov in potreb zažestno pojasnjena, in tudi z neovrgljivimi dejstvi utemeljena. Zato je tudi upanje, da se bodo obljube izpolnile v dejanja.

Trbovlje, dne 2. aprila 1934.

Pliberšek.

Kako se v nekaterih krajih kršijo zakoni

Zveza rudarjev Jugoslavije je poslala strokovni komisiji za Slovenijo v Ljubljani in Ujedinjenemu Radniškemu Sindikalnemu Savezu v Beogradu sledečo pritožbo:

Dragi sodrugi!

Prosim Vas, da na pritožbo naše podružnice v Črni srez Dravograd Dravska banovina nujno posredujete pri notranjem ministru v sledeči zadevi:

Mi smo dali v letu 1930 tiskati 5000 izvodov plakatov za strokovne shode naših podružnic. Te plakate, ki so šli skozi cenzuro, pošiljamo po potrebi na naše podružnice za uporabo.

Radi teh plakatov nismo radi barve in napisa »Proletarci vseh dežel, združite se«, imeli ves čas od strani političnih oblasti nobenih ukorov v 6 srezih, samo v 7., to je v srezu Dravograd, kraj Črna pri Prevaljah.

V tem srezu imamo mi 3 naše podružnice od prevrata sem, in te so: Črna, Mežica in Leše. Vendar tudi v tem srezu nismo radi teh plakatov v krajih Mežica in Leše, ki se nahaja v neposredni bližini srezkega načelstva, imeli nobenih sporov, temveč samo iz kraja Črna.

Ko se je le še naprej plakate trgalo, je šel zastopnik Z. R. J. v Črno in vprašal, zakaj se to dela? Odgovorilo se mu je: zato, ker so plakati »crveni« in ker nosijo napis »Proletarci vseh dežel, združite se!«. Proti temu je naše vodstvo napravilo pritožbo na Kr. bansko upravo potom Strokovne komisije v Ljubljani.

Za dne 6. januarja 1934 je imela naša podružnica v Črni zopet napovedan shod, razglašen po teh plakatih.

Radi tega je bil dne 20. febr. t. l. zaslisan in prve dni meseca marca sta dobila predsednik in tajnik naše podružnice od sreskega načelstva kazenski nalog za plačilo vsak po 100 Din kazni. Proti temu sta vložila priziv.

Strokovna komisija je vložila radi tega pritožbo na kr. bansko upravo v Ljubljani, v kateri zahteva preiskavo in da naj poskrbi, da bo svoboda gibanja državljanov vsaj v mejah zakonov zasigurana.

Odgovora še Strokovna komisija ni dobila.

Brezposelnost v naši državi

(Referat s. Lovro Jakomina.)

(Nadaljevanje)

II.

Kaj je treba ukreniti, da se to zlo ublaži oziroma odpravi?

Brezposelnost bi bilo mogoče odpraviti le s splošnim vsestranskim oživiljenjem gospodarstva v zvezi z reguliranjem mednarodne produkcije in prometa dobrin. Mnogo pa je odvisno tudi od oblastvenih (državnih) ukrepov. N. pr. od kreditne politike vlade v smeri energičnega znižanja javnih davščin, katere so v veliki meri spodbudile davčna oprostitvev zlasti na vse industrijske surovine; radikalna revizija carinske politike v smeri onemogočanja industrijskega parasitstva in podpiranja onih industrijskih panog, ki imajo pogoje za razvoj in življenje, od načrtno izvajanih javnih del za splošno korist in predvsem skrb, da odvišno kmečko prebivalstvo dobi zaposlitev in zaslužek pri poljedelstvu, katerega gospodarstvo je treba dvigniti, da ne bo vse tiščalo v mesto k industriji.

Predvsem in poleg navedenih ukrepov za življenje gospodarske delavnosti pa je nujno podvzeti predhodne ukrepe, ki bodo situacijo

na delovnem trgu čimprej in znatno olajšali.

Z krediti 35 milijonov, ki jih je lansko leto votirala vlada za javna dela, je bil dotok kmečkega delavstva vsaj malo zavrt, vendar so ta sredstva mnogo premajhna, da bi se dalje časa zaposlilo one, ki so na razpotju med mestom in vasjo.

Z krediti za javna dela pa za tisoče in tisoče industrijskega delavstva in nameščenstva v mestih in industrijskih krajih absolutno ni nič napravljene, dasi so ti javnega skrbstva najbolj potrebni.

V Dravski banovini pa je napravljen celo **»Bednostnega fonda«**, v katerega prispevajo samo industrijski, obrtniški delavci in nameščenci, podpira z javnimi deli samo kmečko, siromašno prebivalstvo, ki v ta fond ničesar ne prispeva. Tu je treba nujno remediume tako v upravi, v kateri dotični, ki v ta fond prispevajo, nimajo nikakega zastopstva, kakor pri uporabljanju tega fonda.

Sredstva Bednostnega fonda naj se stekajo pri Borzi dela, ali naj se

napravi paritetna uprava iz delojemalcev in delodajalcev.

Pri skrbstvu za brezposelne se je odločiti:

1. ali za podpiranje in preživljanje vseh prizadetih ali

2. da se preskrbi brezposelnim dela in normalni zaslužek.

Ugotavljamo, da je predvsem nujna naloga brezposelne zaposliti, kar želi tudi brezposelno delavstvo samo, ker podpore v mnogih primerih demoralizirajo. **DELA VSTVO HOČE DELA IN NE PODPOR!**

Brezposelnost pa bi se znatno zmanjšala ali pa celo odpravila, če bi se:

1. Uvedla stroga kontrola o izvajanju zakonskih odredb o delovnem času.

Ker resnica je, da v ogromni večini podjetja grobo kršijo te zakonske določbe in traja delovni čas mnogo čez osem ur dnevno.

Da bi bila ta kontrola efektivna, bi bilo treba ojačiti službo inspekcij dela s sodelovanjem Delavskih zborov, delavskih strokovnih organizacij in delavskih obratnih zaupnikov.

2. V vseh slučajih, kjer se zakonite odredbe kršijo, je uvesti mnogo strožje kazni, kakor so dosedaj.

Naše narodno gospodarstvo v februarju 1934

(Po statistiki OUZD-a v Ljubljani)

Od januarskega situacijskega poročila ne izkazuje dalje nobena industrijska panoga kakšne posebnosti.

V pogledu konjunkturalnega napredovanja je še vedno tekstilna industrija na prvem mestu z letnim prirastkom +2428 oseb. Njej sledijo gradnje železnice, cest in vodnih zgradb z letnim prirastkom +629 oseb. Znatno absolutni prirastek izkazuje še industrija kamenja in zemlje +337 oseb. Največje konjunkturalno nazadovanje izkazuje industrija za predelovanje lesa in rezbarstvo z letnim padcem —637 oseb. Njej

sledi trgovina z letnim padcem —607 oseb, in nadalje gradnje nad zemljo (visoke gradnje) z letnim padcem —392.

V pogledu sezijskega razvoja je treba omeniti, da ne izkazuje v februarju nobena industrija niti pomembnejšega sezijskega napredovanja niti sezijskega nazadovanja. Sezija se začne šele v marcu počasi razvijati.

Podrobnejši potrebnejši podatki posameznih industrij so razvidni iz spodnje tabele:

Industrijska skupina	Povprečno štev. zav. delavcev v II. 1934	Prirast »+« oziroma padec »—« od			
		februarja 1933	absol.	v %	januarja 1934
Rudarstvo	4	3	+75.00%	—	1
Gradnje železnice in vodnih zgradb	1.925	629	+32.68%	+20	+1.04%
Tekstilna industrija	11.809	2428	+20.56%	+310	+2.63%
Občinski obrati	1.579	248	+16.71%	+170	+10.77%
Industrija kamenja in zemlje	2.291	337	+14.71%	—	—
Gradnja prevoznih sredstev	280	40	+14.29%	—4	—1.43%
Kemična industrija	1.636	201	+12.29%	+28	+1.71%
Poljedelstvo	575	58	+10.07%	—8	—1.39%
Industrija tobaka	959	87	+9.07%	—4	—0.42%
Grafična industrija	1.132	84	+7.42%	—10	—0.11%
Papirna industrija	1.835	117	+6.38%	—13	—0.11%
Industrija kože in gume	1.515	65	+4.29%	+1	+0.02%
Gozdno-žagarska industrija	5.628	203	+3.61%	+299	+5.31%
Denar. in zav. zavodi ter samost. pis.	584	21	+3.60%	+11	+1.88%
Hišna služinčad	8.413	167	+1.99%	+46	+0.55%
Industrija hrane in pijače	3.565	37	+1.04%	—48	—1.35%
Kovinska industrija	5.993	65	+1.08%	—72	—1.20%
Gostilne, kavarne in krčme	2.830	46	+1.63%	—28	—0.99%
Higijena	1.600	31	+1.94%	+16	+1.00%
Oblačilna industrija in čiščenje	3.870	141	+3.64%	—83	—2.14%
Zasebna prometna podjetja	787	40	+5.08%	+4	+0.58%
Centr. za proizv. sile in preskrb. vode	473	39	+8.25%	—9	—1.90%
Gledališča, svob. poklici in razno	1.117	102	+9.13%	—9	—0.81%
Predel. kože in njenih surogatov	2.585	324	+12.53%	—209	—8.09%
Javni promet	481	80	+16.63%	—21	—4.46%
Trgovina	3.249	607	+18.68%	—38	—1.17%
Indust. za predel. lesa in rezbarstvo	3.077	637	+20.70%	—33	—1.07%
Gradnje nad zemljo (visoke gradnje)	1.030	392	+38.06%	—84	—8.16%
Skupaj	70.822	+2221	+3.14%	+231	+0.33%

Filip Uratnik:

Delavstvo in gospodarska kriza

Meni je naročeno, naj spregovorim na tej konferenci par besed o ukrepih, ki bi jih bilo treba podvzeti v zaščito delavcev in nameščencev v zvezi s sedanjo krizo.

Sedanji položaj.

Preden pa se lotim te naloge, naj podam kratko karakteristiko položaja, v katerem se delavci in nameščenci danes nahajajo.

Moja prva ugotovitev naj bo, da so padle v naši državi od leta 1929 do 1933 delavske mezde za nad 1500 milijonov, ali za 35 odstotkov prejšnjega iznosa.

Resničnost te ugotovitve potrjuje statistika našega delavskega zavarovanja. Kadar pa govorimo o znižanju donosov, je treba imeti seveda pred očmi, da so padle zadnja leta tudi cene blaga in da ni nujno potrebno, da bi morale biti nominalne izgube vedno tudi realne izgube. Saj se da razbrati iz podatkov, ki jih objavlja Narodna banka in zagrebška Delavska zbornica v svojem »Indeksu«, da so od leta 1929 do l. 1934 cene blaga silno padle. Kar je bilo vredno po cenah l. 1929 na veliko Din 100.—, je padlo l. 1930 na Din 80.—, leta 1931 na Din 77.—, leta 1932 na Din 65.—, leta 1933 že na Din 63.— in nižje. Ugo-

toviti se poleg tega da, da je šlo gibanje cen v vseh velikih gospodarskih edinicah, v Angliji, Nemčiji, Franciji in do velike Rooseveltove protiakcije tudi v Severni Ameriki v glavnem v paralelnem pravcu. Padanje cen, kakor ga opažamo pri nas, je svetoven pojav. Temu pojavu smo sledili klub dispariteti našega dinarja v Jugoslaviji bolj natančno, kakor recimo v Avstriji ali Čehoslovaški, ki sta mogli borzni kurz svojih valut boljše očuvati, kakor mi. Padanje nominalnih donosov je danes torej splošen pojav. Na nominalno padanje donosov lahko danes tudi tisti kaže, ki se mu realni donosi niso znižali. Za velik del delavstva pa so izgube na zaslužku brez dvoma realne. Ne sme se pozabiti, da je bilo pri našem delavskem zavarovanju leta 1933 v povprečju nad 100.000 ljudi manj zavarovanih, kakor leta 1929. Ti so izgubili ves svoj zaslužek. Letno znaša to 700 do 800 milijonov. To ne more biti nominalna, temveč more biti le realna izguba na zaslužku. V tej številki je izražena vsa teža. — mislim da lahko rečem brez pretiravanja, — socialne katastrofe, ki jo delavci in nameščenci danes po vsem svetu preživljajo in ki je zadela z vso silo tudi delavce in nameščence v Jugoslaviji. Povdarim naj, da tisti, ki trde, da trpi naše delavstvo pod posledicami brezposelnosti manj, nego v bolj industrializiranih in večjih državah, nimajo prav. Seveda so pri nas absolutne številke manjše, kakor v teh državah. Relativno pa po razmerju med zaposlenimi in nezaposlenimi, dosegamo, kar se tiče brezposelnosti, tudi mi svetovno povprečje.

To je socialnopolitično izhodišče, katerega imamo pri svojih nadaljnjih izvajanjih pred očmi.

Kako je do tega prišlo?

Postavili mi boste vprašanje: Kako je moglo priti v svet in pri nas do takega stanja? To vprašanje boste z vso pravico postavili. Zakaj od pravih diagnoze je odvisno povsod tudi pravilno lečenje bolezni. Vem, da ima zlasti nedelavska javnost že pripravljen odgovor za obrazložitev stanja, ki sem ga ravnokar orisal in da bo marsikdo dejal: Če so padle delavske mezde pri nas skoro v istem razmerju, kakor cene na veliko, potem delavske mezde padanju cen niso sledile. Potem je četrtina delavstva pač zato brez posla, ker ima ostala četrtina za četrtino previsoke mezde. Zato je treba, — se bo glasil tak odgovor, — plače odgovarjajoče znižati, pa bo brezposelnosti konec.

Na to bom odgovoril s primerom. Vzemite delavca, ki je zaslužil pred krizo 1.000.— Din na mesec. Za stanovanje pa je dajal nesorazmerno visoko vsoto 400 Din, tako da mu je preostalo za vse ostale življenske potrebe le po 600 Din na mesec. Vsi veste iz prakse, da taki primeri niso redki in da so vzeti nasprotno prav iz povprečja delavskih budžetov. V onih manj številnih slučajih, kjer gre za privatne nameščence in kvalificirane delavce je treba plačo sicer podvojiti. Zato pa je treba podvojiti običajno tudi izdatek za stanarino, tako da ostane račun isti.

(Dalje prihodnjič.)

STROKOVNI VESTNIK

KOVINARJI

JSENICE

Nimo utegnili radi tega, ker bi ne imeli ničesar za poročati, ali da bi ne bilo pri nas nič novega, ko pa je vsak dan toliko, danes se reče tako, jutri že drugače, danes se pri pogajanjih pristane na nekaj, kar se drugi dan gladko utaji, vendar so to stvari, ki niso več nove. Kaj tedaj?

Incident na Javorniku z nemškimi inštruktorji za valjanje fine pločevine je posebnost našega delavstva pred 14 dnevi. Kako je prišlo do tega? Cisto vsakdanje. Ti inštruktorji so bili in so nekako polbogovi v javorniški tovarni. Nihče jim ničesar reči ni smel, dovolili so si marsikaj, ne samo v tovarni, tudi zunaj nje, tako, da jih je moralo srezko načelstvo že parkrat klicati na odgovor in jim poleg denarne kazni še naložilo, da naj se vendar obnašajo tako, da bodo za med spodobne ljudi.

Pa inštruirajo naše ljudi po svoje (kakor smo že enkrat malo omenili na tem mestu), dela jim sploh ne dajo v roke, da bi ja tako dokazali, da se naše ljudi ne more priučiti temu valjanju. Mesto, da bi se našim delavcem pokazalo in pojasnilo način dela, se jih zasmehuje, oponaša, pa kdo ve kaj še vse, ko se pa po 16. letih samostojne države ne moreš doma zgovoriti v uradnem slovenskem jeziku. Vprašal je glavni zaupnik vsemogočnega nemškega mojstra teh inštruktorjev, kako bi naš Janez, ali bi se dalo iz njega kaj narediti ali nič. Pa je rekel, ja, mogoče. Pa je povedal glavni zaupnik, tako in tako se ne sme delati, tako in tako morate pokazati, je pa začel rasti gospod mojster, pa je poklical zaupnik drugega, ki je navadno igral tolmača med našimi Janezi in gg. inštruktorji, pa mu je še ta povedal, da tako ni prav in da bi moralo biti drugače. Pa so videli ostali še navzoči Nemci na dotični izmenici, pa so prišli, ne bodi jih treba, nihče jih ni klical, pa so slišali kako in kaj, pa se razkorači eden izmed njih in se domisli, da je med pohlevnimi Janezi, katerim se je vedno le zabijalo v glavo pokorščina in sveti strah in si radi tega pustijo mnogo česa dopasti, pa pravi: Hund, verfluchter Hund, in ni ga bilo sram in še mu ni ničesar padlo na njegovo nesramno bučo. Pa vidi drugi, da se je to prvemu obneslo, pa še doda: du bist ein Egoist, du bist ein verfluchter Hund, ponovi gotovo še parkrat in da bi bila zadeva še bolj zabeljena, mu še enkrat prav lepo pove, da je en proklet pes in pri odhodu še gre in pljune pred njega. Pa Janez vedoč, da je tujec v naši tovarni gospod, da so tuji vsi okoli njega, ki mu odkazujejo delo, je gledal in ni mogel razumeti vsega tega, kako njemu domačinu, takorekoč v domači hiši kaj takega. Pa so mu rekli delavci, obrni se tako in tako, piši tja, povej tam. Pa je šel in povedal srezkemu, pa je tožil sodišču, pa ni čakala tovarna izreka niti enega, niti drugega, poslala je »opliuvanemu psu« listek, da mora čez par dni zavetiti delati v drugem obratu, kjer bo pri krajšan na plači dnevno samo 20 do 30 Din. (To vse pa menda radi tega, ker je to stvar od Nemcev tako mirno požrl.)

Pa se je govorilo o tem na javnem zborovanju, pa je tovarna zamerila, zakaj take stvari na delavska zborovanja. Delavstvo se je zgražalo nad tako nesramnostjo in se je zaupnikom zamerilo, zakaj niso vplivali na razburjenje množice pomirjevalno ali vsaj posredovalno. Tako, ko se ti pripeti kaj takega, bodi še lepo tiho. Posredovale so organizacije, vršila se je komisija, ki naj preišče vzrok temu incidentu, ali veste kaj so ugotovili, da tovarna Nemcev ne favorizira. Seveda ne, Nemci so lepo ostali na svojih mestih in pri svojem

delu, »pes« je pa moral iti. Tovarna je hotela imeti to ugotovitev, da se tujec ne favorizira, da je tako krita pred obrtno oblastjo in izgleda, kakor da bi bil naročen, ali pa vsaj zelo prav ji je prišel ta slučaj, da iz njega napravi vprašanje zase, ali se protežira tujci ali ne. Vse drugo pri incidentu naj bi bilo stranskega pomena. Naravno, da sta ta dva inozemca klicana na sodišče, kjer bosta dajala odgovor za svoja junaška dejanja, komisija pa, ki je raziskavala ta spor, pa je videla vabila teh inozemcev za na sodišče v rokah zastopnika KID pri tej komisiji. Kdo zna zakaj? Kdo zna pa zakaj tudi ni imel vabila od onega tretjega, ki se mu je reklo pes.

Sedaj pa so šli Nemci na dopust. Tovarna je razglasila, da vsled pomanjkanja naročil za 10 dni ustavlja obrat. Pa se dobi pošteno ljudje in ugotovijo sledeče: tovarna Nemcev ne protežira, sedaj jih je poslala domov, nam pa ne pusti delati, ker bi lahko dokazali, da brez njih tudi sami že lahko delamo, treba je dokazati, da se kranjskega psa in buteljna ne da ničesar naučiti, da bodo ja še Nemci dobili dovoljenje za podaljšanje bivanja, saj se jih ne protežira. Od teh inštruktorjev je eden celo sam izjavil napram nemu naših zaupnikov, preden so odšli: »Sedaj mi nesemo naročila s seboj, ko se bomo pa vrnili, jih pa bomo prinesli nazaj in bomo spet delali.« Zastopniki organizacij so se sporazumeli s KID, da končno izročijo vso zadevo nepristranskemu razsodišču, v katerem naj bodo zastopniki: Zveze industričev, Delavske zbornice in Inspekcije dela, ki naj ugotovi, kdo je kriv in ali je tako občutna kazen primerna, oziroma pravična. Razumljivo je, da delavci niso pristali gladko na vse to in le organizacijski disciplini se je zavežili, da ni prišlo do najhujšega in ko je dne 26. marca, ob 14. uri, pol ure počivala radi tega vsa javorniška tovarna in ker se je ta dan g. srezki načelnik slučajno mudil na Jese-nicah, je tudi on priporočal zbranim delavstvu na tovarniškem dvorišču, naj zaupa komisiji, sledi svojim zaupnikom in ostane tudi v bodoče disciplinirano. Razsodišče bo gotovo razsodilo objektivno. Mi čakamo.

Hoteli smo k temu povedati svoje, ko bi bila vsa zadeva končana, ker si pa vsi mogoči stvar razlagajo po svojem, smo bili primorani to pribiti, vendar se na zadevo temeljito povrnemo, ko bo to razsodišče naredilo zapisnik!

Jeseničan.

Mezdni boj na Jesenicah

Jesenice, dne 4. aprila.

Pogajanja za novo kolektivno pogodbo so v zadnjem času precej zaostala. Rešiti je bilo mnogo bolj važnih vprašanj, tako predvsem, ali tovarna favorizira Nemce ali ne. No, po dvadnevni razpravi se je ugotovilo, da to ni slučaj (glej dopis na drugem mestu) in lahko se je šlo zopet na obratne razprave. Vendar se kar niso mogle premakniti iz mesta. V nedeljo, dne 25. marca, so zaupniki poročali na javnem zborovanju, kako daleč so prišli z razgovori in kaj so dosedaj uredili. Zbrano delavstvo je svojim zastopnikom odločno povedalo, da imajo samo še šest dni časa, da so vsi skupaj sklenili, da mora do 1. aprila biti nova kolektivna pogodba pod streho. Zaupniki so jim obrazložili težave, ki je tu in objubili, da bodo zadevo kolikor mogoče pospešili, da pridejo tako čimprej do konkretnega zaključka. In res je bilo opaziti pretekli teden silno živavost naših zaupnikov, dopoldne in popoldne na razpravah, zraven še študirati nove akorde, ki jih jim obratni ravnatelj izročajo kar vsak dan novejšega, in opravljati še svojo službo, v kolikor niso za časa razprav odtegnjeni od nje. Na zadnjem javnem zborovanju dne 3. t. m. pa so zaupniki ponovno poročali o poteku razprav in iz njihovih poročil je bilo očitno, da se razprave zavlačujejo radi tega, ker zastopniki KID, t. j. obratni ravnatelj, sedajo k razpravam brez pravih mandatov, ker za vsako stvar, ki se tam sporazumejo, rečejo potem, »ja sedaj pa moram vprašati tehničnega ravnatelja«, ta se pa največkrat zopet izgovarja na upravni svet. Delavstvo je burno zahtevalo, da naj se KID sporoči, naj da svojim zastopnikom, ki so pri teh razpravah, polnomočje, da kar se bodo z zaupniki sporazumeli, da bo to držalo, ker le tako se bodo razprave res pospešile in prišlo do zaključka vsaj do 15. t. m. Slišati je bilo, da če to ne bo slučaj, da se po 15. aprilu sploh ne bo več obratno razpravljalo, naj gospoda naredi kar hoče. KID očitno hoče pridobiti na času, zato tudi tako pridno, dnevno po 20 vagonov, samo iz jese-niške tovarne izvozi »krize«. Kaj naj to pomeni, je jasno. Vendar tudi na to pazimo in bomo ob dani priliki posvetili. Dajte svojim obratovodjem polnomočja, da se razprave izvršijo čim preje, da bo beseda, izrečena v Ljubljani, o obojestranski dobri volji, res postala mесо in da pridemo čim preje do zaključka. Za občudovati pa je, kakor že omenjeno, živavost naših zaupnikov, ki se jih ne da utruditi na eni strani, na drugi pa vzorno disciplino in zaupanje do organizacij, ki ga kaže delavstvo s polnim razumevanjem in uvidevanjem, kar se vidi tudi na vseh zborovanjih, kjer je natanko informirano o minulih dogodkih preteklega tedna. Jeseniški kovinar kaže v tem mezdnem boju svojo visoko razredno zavest in bogato organizacijsko vzgojo.

RUDARJI

Ponovna zmaga razredno zavednih rudarjev v Zagorju.

Pri ponovnih volitvah zaupnikov je dobila lista Z. R. J. 31 glasov več.

Na pritožbo naših »nacionalcev« zoper volitve zaupnikov v II. skupino, so se v

nedeljo, dne 25. marca vršile ponovne volitve. Priprava za čim večji uspeh pri volitvah je bila obojestransko zelo živahna. Ko so pa naši »nacionalci« izvedeli, da bodo to pot volitve svobodne in da jih gotovi spodje obrata Kisovec ne bodo več podpirali, so se svojega poraza že vnaprej ustrašili in so svojo kandidatno listo umaknili.

Da pa ne bi bila za njih blamaža prevelika, so svojim pristašem naročili, da vsak svojo glasovnico vzame. In res, ko so bile glasovnice izdane, so šli za njimi povsod in še celo po sejmišču so lovili rudarje za glasovnice. Mislili so, da bodo na ta način veliko število praznih glasovnic lahko poslali kot znak protesta na pritožno mesto.

Pa tudi tu so se vrezali. Rudarji so šli na volišče in je dobila lista Z. R. J. 358 glasov napram 327 pri zadnjih volitvah. Udeležba je bila 68%. Pri zadnjih volitvah ni volilo 45 volilcev ali 11%. Če sedaj računamo, da so ti tudi sedaj izostali, potem bi znašale abstinenčne glasovnice nacionalcev samo 122 glasov, napram prejšnjim 153 ali 21%.

Pri teh volitvah, ki so bile res svobodne, se je tudi obrat Kisovec pokazal, kjer se je število naših glasov dvignilo za 43. Upamo, da bo to zadostovalo našim »nacionalcem«! Če pa ne, pa naj vedo, da smo še tu.

Povečano praznovanje šiltov v naših premogovnikih

Nalahno izboljšanje konjunktore v premogovni industriji, katere je pričela v novembru mesecu lanskega leta, sledi sedaj zopet padec. Domneva, da je to zboljšanje bilo predznak zboljšanja gospodarskega položaja vobče, se žal ni uresničilo. Izkazalo se je, da je bila višja poraba premoga zgolj zimskosezonskega značaja.

Tako se je letos z marcem mesecem pričelo isto praznovanje šiltov kot lani, ki je pa letos v toliko slabše, da se je to praznovanje tudi pri državnem rudniku v Zabukovci, medtem ko se je tu še vsaj do meseca maja polno obratovalo. V rudnikih TPD je pa to že itak stara pesem, za katero ne vemo, kdaj bo prišla iz mode. Prvi teden v aprilu se delata samo dva šilta, kako bo naprej še ne vemo. Pravijo, da so zopet pogajanja z upravo drž. železnic v teku.

Ali na vsak način bo treba pa resno razmišljati, kako bodo rudarji preživeli sebe in svoje družine? Lansko leto so ta bedni položaj rudarjev ugotavljale razne komisije, katere pa konkretno vzeto niso mnogo koristile. Vse, kar je bilo dobrega od njih, je bilo to, da so se gospodje na lastne oči prepričali o strašni bedi rudarjev in njih družin, da se je s tem izbilo podlost podtikanja raznih »plavih« denuncijantov, češ, da nekdo rudarje hujša.

To so začeli zopet letos. Mi jim nato vljudno povemo: manj gobezdanja in hvalisanja in več pozitivnega storite za lačne rudarje, pa bo veliko boljše. Zakaj od samih fraz še ni bil nobeden sit.

Štefan Krebl

Smrtna nesreča rudarja na Lešah.

V nedeljo, dne 18. marca se je na popoldanski tretjini na rudniku Leše smrtno ponesrečil naš dolgoletni član sodr. Štefan Krebl. Pokojni je bil star šele 32 let in zapuščal vdovo s štirimi otroci.

Nesreča se je zgodila na način, ki bi za lajka vedno nepojasnen, za človeka pa ki ima nekaj pojma o rudarstvu, pa kmalu ugotovljen. V poročilih meščanskih listov se poroča, da mu je strelivo takorekoč v naročju eksplodiralo in ga popolnoma raztrgalo. Da, to je res. Vendar je treba povedati, kje se je on nahajal s strelivom v usodnem trenutku? Ali ga je prej kdo opozoril na to?

Ta dva vprašanja smo stavili zato, ker upamo, da bo pristojna oblast to razumela in v bodoče izdala ostrejša predpisa za preprečenje takih nesreč.

Pokojnemu tako tragično preminulemu sodrugu naj bo naš trajen spomin, njegovi preostali družini pa izrekamo naše najsrdnejše sožalje.

Zabukovca.

Na Jožefovo, dne 19. marca t. l. se je vršil občni zbor Zveze rudarjev Jugoslavije podružnica Zabukovca ob obilni udeležbi svojega članstva.

Referiral je strokovni tajnik s. Arh iz Zagorja ter v zbranih, stvarnih besedah obširno obrazložil težko borbo proletarijata za obstoj življenjskih in socialnih pridobitev delavstva.

V novi odbor so bili soglasno izvoljeni sledeči sodrugi, da prevzamejo vodstvo v organizaciji za novo poslovno dobo: predsednik Košak Fr., preds. nam. Ojstriž Jože, tajnik Judec Fr., taj. nam. Lapajne Franjo, blagajnik Berdnik Jože, blag. nam. Cestnik Miha. Nadzorstvo: Levstik Ernst, Zupanc Ivo II in Zupanc Ivo I. Odborniki: Volk Martin, Hlačar Matevž in Kot Fr.

Ker je organizacija v svojem članstvom precej številčna, so se dodelili še glavnemu blagajniku Berdniku Jožetu štirje pomožni blagajniki in to: Vipotnik Albin, Cestnik Miha, Levstik Ernst in Bizjak Franjo, kateri so članstvu vsak čas na razpolago, da ustrezajo njihovim željam in na katere se je obračati, da bodo prispevki redno obračunani. Ravno tako so tudi določeni, da vpi-sujejo nove člane.

Torej sodrugi na delo! K zmagi nad reakcijo kapitalizma. Skrbimo, da bo naša Z. R. J. razredna predstavica rudarjev 100 odstotno organiziranih in da bomo vzor drugim, ki še omahujejo in tipljejo kot večje, da se lahko kapitalistični hlapci igrajo z njimi po mili volji.

V boj za zmago proletarijata! Družnost!

SPLOŠNA DELSTROKOVNA ZVEZA JUGOSLAVIJE

Zahvala.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem celokupnemu papirniškemu delavstvu za zbrano vsoto Din 995,50, ki mi jo je podarilo ob priliki utrpele nezgode.

Vevče, dne 30. marca 1934.

Ante Hočevar.

Splošna Delavska Strokovna Zveza Jugoslavije.

Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije centr. uprava v Ljubljani je izdala meseca januarja poročilo o svojem 7 mesečnem delovanju, to je od 1. junija 1933 do 1. januarja 1934. Iz poročila posnemamo, da je imela zveza 22 podružnic, in sicer v naslednjih krajih: 1. Ljubljana, 2. Moste, 3. Medvode-Goričane, 4. Kranj, 5. Tržič, 6. Kočevje, 7. Trbovlje, 8. Hrastnik, 9. Celje, 10. Rogaška Slatina, 11. Ptuj, 12. Maribor, 13. Sladki vrh, 14. Ruše, 15. Ribnica na Pohorju, 16. Šoštanj, 17. Polzela, 18. Ortnek, 19. Ljutomer, 20. Vevče, 21. Paračin (Srbija) in 22. Dubrovnik (Dalmacija). Skupno število članov 1700, od katerih pa je 500 brezposelnih. Nove podružnice se ustanavljajo, oziroma so sedaj že ustanovljene v St. Vidu, Litiji, Prevaljah in Mežici.

Centralna uprava zveze je imela polne roke dela radi navala podjetnikov na znižanje delavskih mezd in poslabšanje njih položaja. Službeno in plačilno razmerje je deloma urejeno v 17 podjetjih, v katerih ima zveza svoje članstvo. Ponekod je urejeno s kolektivnimi pogodbami, ponekod z mezdnimi sporazumi, protokoli.

Zveza je izvedla volitve delavskih obratnih zaupnikov v 46 podjetjih, kjer je bilo izvoljenih 182 zaupnikov in ravno toliko namestnikov.

Na prispevkih in pristopninah je imela zveza v 7 mesecih Din 106.121.— dohodkov. Finančno poslovanje zveze je bilo zaključeno s pribitkom Din 30.379.—.

Iz gornjega kratkega poročila je razvidno, da zveza, odkar je izstopila iz Opčnega radniškega saveza Jugoslavije, še agilnejše in uspešnejše deluje.

St. Vid nad Ljubljano.

Dne 25. marca t. l. se je vršil v St. Vidu nad Ljubljano ustanovni občni zbor podružnice Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije v St. Vidu nad Ljubljano. Pripravljalni odbor je poročal, da je do sedaj pristopilo 120 članov. Izvoljen je bil podružnični odbor in nadzorstvo.

Sodrugi in sodrugi v St. Vidu pozdravljamo v naši zvezi in jim želimo, da v podružnici uspešno delujejo za izboljšanje mizernega položaja članstva.

Ortnek.

Tudi podružnica v Ortneku, ki je bila ustanovljena po volitvah v Delavsko zbornico, agilno deluje. Organizacija je skupno z Delavsko zbornico izvedla intervencijo pri podjetju Kosler, graščina in lesna industrija v Ortneku, radi zaostanka na delavskih plačah. Podjetje je izjavilo, da bo plačalo zaostanke tekom enega meseca.

Kranj.

Usnjarski delavci tovarne »Standard« (bivša Pollakova tovarna v Kranju) se nahajajo v izredno težkem položaju. Vsa podjetja, katerih lastniki so bili Pollaki, pozneje delniške družbe, so v konkurno in pod prisilno upravo. Delavstvo je 26. marca razpravljalo o svojem brezupnem položaju. Že tri leta se le delno obratuje po nekaj dni v tednu s skrajšanim številom delovnih ur. Akordanti delajo celo po dve in eno uro na dan, kakor pač delo nanese in morajo prihajati po cele ure daleč. Delavstvo se je obrnilo na Delavsko zbornico, da ista na merodajnih mestih izposluje pospešitev konkurno in izboljšanje mizernega položaja usnjarskega delavstva.

Polzela.

Centralna zveza je predložila tovarni pletenin v Polzeli dne 7. marca t. l. načrt kolektivne pogodbe, s katero naj bi se urenilo za tamkajšnje delavce plačilno in službeno razmerje. Podjetje po svojem zastopniku odvnetniku dr. Kalanu sklenitev pogodbe sicer odklanja, vendar pa bo službeno razmerje s pogodbo treba urediti, ker so plače v tej tovarni dosti nižje, kakor v drugih industrijah te vrste. Uspeh je odvisen od delavstva, če bo trdno v svoji organizaciji.

Občni zbor Splošne delavske strokovne zveze Jugoslavije, podr. Celje.

Dne 25. marca t. l. se je vršil naš občni zbor ob najlepši harmoniji vsega članstva. Prišli so tudi člani iz Ljubi.

Predsednik Oset otvoril ob pol 10. uri občni zbor, pozdravi vse članstvo, posebej s. Golmajerja iz Ljubljane, kateri je prišel namesto s. Jakomina, ki je bil zadržan v St. Vidu nad Ljubljano radi ustanovitve nove podružnice. Zatem preide k dnevnemu redu:

Predsednik poroča o delovanju podružnice, o zadovoljivih in nezadovoljivih rezultatih. Zadovoljivo je, da naša organizacija narašča in napreduje, vključno temu, da je dvignjen proti svobodnim strokovnim organizacijam ves aparat podjetnikov in njihovih podreptnikov. Imeli smo veliko intervencij, katere smo po večini rešili z zadovoljivim uspehom v korist članstva. Članstvo je poraslo za 100 odstotkov.

Mestni občini Celje smo poslali protestno resolucijo, ki jo spodaj prinašamo.

Resolucija.

Podpisana Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije, podružnica v Celju, opozarja merodajno vodstvo in načelstvo občine mesta Celje sledeče:

1. Vsi delavci, uslužbeni pri Vaši občini, ki so večinoma organizirani pri podpisani strokovni organizaciji, energično pro-

Opozorilo

Čez poslovanje Ekspoziture Javne borze dela v Celju se čujejo pogoste pritožbe. Da bo mogoče na merodajnem mestu potrebno ukreniti, naj se vse pritožbe pošiljajo na SPLOŠNO DELASKO ZVEZO JUGOSLAVIJE, CENTRALNA UPRAVA LJUBLJANA, POŠT. PREDAL 290.

Iv. Vuk-Starogorski:

Čuj...
Signal je dan! —
Strojvodja!
Odpri ventil,
da v prsih jeklenih,
ognjenih
zabuči
pare silni dih...

A vi
sodrugi iz postaj!
Kvišku rdeči semafor,
da zdrvi brez ovir
velikan
— jekleni orjak —
preko polja in gozdov,
skozi mesta in vasi,
skozi mrak,
s krikom vse glušečim:
Naš vstaja dan!
Na plan! Na plan!

Sodrug!

KUPUJTE IN ZAHTEVAJTE POVSOD KRUH IN PECIVO IZ
Delavska pekarna Mirko Cortila, Ljubljana
POSTOJNSKA ULICA 11, DESNO. TELEFON 31-71.

Sodružice!

testirajo, da se jim od strani nekega občinskega odbornika in enega inženjerja prepo-veduje, da pri tej organizaciji ne smejo biti organizirani.

2. Prisililo se jih je, da so morali pod- pisati pristop k Narodni stranki, drugače se jim je grozilo z odpustom.

3. Tu nastane vprašanje: Ali nismo vsi enakopravni državljani? Kdo je kršil za- kon o zaščiti delavcev, člen 35?

4. Naša organizacija je po zakonu do- voljena, zato ima vsak državljan pravo v njej se organizirati. Naša organizacija je svobodna strokovna organizacija, zato pu- stimo tudi vsakemu članu druge organiza- cije, da agitira za svoje prepričanje. Nika- kor pa ne moremo dopuščati tega od strani delodajalca, posebno pa na tak način in s takim terorjem. Mislimo, da en odbornik v taki veliki in lepi občini se še ne sme sma- trati za absolutnega gospodarja. Zavedamo se tudi mi, da smo občani!

5. Ta resolucija je bila na zborovanju dne 28. februarja 1934 soglasno sprejeta. Prosim vpoštevalje umevno razburjenje de- lavstva in uredite, da bo zopet red in de- lavstvo bo zadovoljno, kakor je bilo poprej. V tem slučaju delavci obljublajo, da bodo tudi v nadalje pošteno in zvesto opravljali svoje delo; hočejo delati v okviru zakonov za občino in domovino.

To je sklenilo delavstvo, organizirano v Splošni delavski strokovni organizaciji.

V podjetjih »Cater« in »Metka« smo organizirali že lepo število delavstva. Čim pa so gospodje za to zvedeli, so zagrozili delavstvu z odpusti iz službe. Še neutrujeno članstvo se je ustrašilo in vrglo puško v ko- ruzo.

Poročilo predsednika je bilo vzeto na znanje.

Tajnik podružnice je podal zadovoljivo poročilo, nakar je poročal aglini in poštvo- valni že 25 let v organizacijah delujoči bla- gajnik s. Vidic.

Blagajniško poročilo je bilo razveseli- vo. Nadzorstvo je poročalo, da se sestav- ljajo vsaki mesec natančni obračuni, katere pregleda redno vsaki mesec kontrola in se vsakokrat podpišejo kontrola, predsednik, tajnik in blagajnik. Poslovanje blagajne je vedno v najlepšem redu in predlaga nad- zorstvo razrešeno blagajniku kakor tudi ce- lemu odboru.

Sodr. Golmajer iz Ljubljane je imel le- po in jedrnat poročilo o položaju delav- stva in bodočem delu v organizaciji. Nje- gove lepe in poučne besede so segle vsem navzočim v srce. Članstvo je navdušeno ob- ljubilo, da bo delalo po njegovih nasvetih, da bo naša armada postala močna, izvež- bana in sposobna svoji nalogi.

Za tem je bil izvoljen naslednji odbor: predsednik Oset Franc, podpredsednik Fer- janc Niko, tajnik Podrepsek Franc, namest- nik Macuh Anton, blagajnik Vidic Karol, na- mestnik Fogelzang Franc. Odborniki in nad- zorstvo: Furlan Miha, Steble Gašper, Zupanc Martin, Bremec Hinko, Planinc Franc, Krušič Ivan, Rojčič Rudi, Ambrož Ivan in Pavalec Rudi.

Pri raznoterostih je članstvo v debati naglašalo solidarnost in skupnost in borbo vsem, ki bi hoteli ovirati naš napredek ali rušiti naše organizacije.

Predsednik je ob zaključku pozval vse navzoče, da gredo s podvojenimi silami na delo za podvig strokovne kakor tudi kultur- ne in naše gospodarske organizacije.

Bodimo hrabri, zvesti borci velikih idej marksizma, ne klonimo glav, kvišku srca. Družnost!

LESNI DELAVCI

Lesni delavci Maribor.

Lesni delavci v Mariboru so imeli svoj redni letni občni zbor dne 4. marca 1934 v dvorani Delavske zbornice. Občni zbor je bil dobro obiskan. Sodr. predsednik Serap se uvodoma spomni padlih žrtev avstrijske soc. demokracije, ki so se borili za pravice delovnega človeka. Nato oriše delovanje mariborske podružnice v preteklem letu. Delovanje je bilo precej živahno. Volitve v Delavsko zbornico so se lesni delavci polno- številno udeležili, pokazali so, da so še gar- da kot nekda. Zato je potrebno, da se vsi lesni delavci zavedajo, kam spadajo. Brez- poselnost vedno narašča ter je podružnica izdala velike vsote za podpore. Ostali funk-

cijonarji so podali svoja poročila zelo pre- gledno, nadzorstvo je vse poslovanje pre- gledalo ter našlo v popolnem redu. Blagaj- nik je vodil vse denarno poslovanje vzorno, za kar se mu izreče posebna zahvala.

Obširno poročilo je podal soodr. Bricelj iz Ljubljane, ki ima kot centralni tajnik vpogled v vsa pereča vprašanja lesnega de- lavstva. Navajal je, da lesno delavstvo ni bilo še nikoli tako izkoriščano kot je se- danj. Mnogi stradajo s svojimi družinami, mnogo pa jih strada po krivdi podjetni- kov, ker redno ne izplačujejo mezd. Dogaja se, da delodajalci svojim pomočnikom dol- gujejo mezdo za več mesecev, češ, da jim stranke ne plačajo. Pristojna oblast bi mo- rala bolj paziti, da se delavski zaščitni za- koni izvajajo, dolžnost nas pa je, da vse take nedostanke prijavljamo pristojni obla- sti. Z vajenci se postopa škandalozno, tri ali celo štiri leta dela mojstru zastoj, ko pa dovrši učno dobo, ga pošene ven iz de- lavnice. Taki mladi pomočniki ne zaslužijo niti za kruh. Kje pa je obleka ali obutev?

Nadalje je poročal soodr. Jelen iz Ma- ribora o splošnem gibanju v okviru M. S. O. M. Navajal je, da se bo v bodoče tudi bolj gledalo za razvoj lesnih delavcev. Do- sedaj se je polagala pažnja na tekstilno de- lavstvo. Apelira na navzoče, da naj sku- šajo po svojih močeh graditi strokovno or- ganizacijo, ker le v slogi je moč.

Sledile so volitve novega odbora ter so bili izvoljeni sledeči sodrugi: Predsednik Se- rap Ivan, nadalje ss. Černec, Kopic, Toman, Wisiak, Satler, Krameršek, Kaube, Serp, Škrinjar. Za nadzorstvo: Seveder, Trofenik, Koren. Za delegata na plenum Strokovne komisije je bil izvoljen soodr. Škrinjar.

Nadalje je poročal soodr. Bricelj o bednostnem skladu, ki ga delavstvo pla- čuje, od njega pa najmanj dobi. Težka je borba za obstanek. Delavec ne more več iztisniti od svoje mezde, obdavči naj se vse one luksuzne predmete, kateri niso živ- ljenskega pomena, ne pa delavca, ki že itak skoro nič ne zasluži. Razredne stro- kovne organizacije bidejo silni boj za iz- boljšanje današnjih nedostatkov, zato so- drugi in sodružice, vsi do zadnjega v or- ganizacijo, da se skupno borimo za naš mogočni »MI«.

Skr. I.

OBLAČILNI DELAVCI

Krojaškim pomočnikom v razmišljanje.

Hudi časi se širijo in zavzemajo s svo- jo peklensko silo človeštvo vsega sveta ter ga tarejo do skrajnosti. To že vemo, bo go- tovo odgovor onega, ki bo to čital. Ali če za- pišem, da smo hudih časov sami krivi, na- stane odgovor: Sam ne bom nič naredil. Tako se je govorilo, se govori in se naj- brže tudi bo govorilo.

Nikjer ne vidim napredka, vse se vr- ši, kakor se je vršilo pred leti. Brez upa- nja, brez zanimanja, brez pogleda v bodo- čnost. Nikjer ni ideala. Vse je prežeto z egoizmom. Sebičnost je krona, ki sveti s svojimi mogočnimi žarki, čez vse ideale, porajajoče se tu in tam, kateri zatemne ob svitu otopelosti. Nič ni čudnega, da je ta- ko, človek zraste med revščino, ali če so mu tudi pogoji dani, da bi se lahko ognil stanu, kateremu pravimo »krojač«, je prisil- jen, da se ga loti, ker ni imel pravega nad- zorstva, ali je brez trdne volje v svojih najnežnejših letih zapadel v pogubo ter tako prišel proti svoji volji do krojaštva, kate- rega smatramo za nekaj manjvrednega.

In tako kritiziramo iz dneva v dan, če nam sploh ostane kaj časa za kritiziranje. Ker je vsa naša misel, vse naše vese- lje, vsa naša radost, ves up, vse in zopet vse, posvečeno »prevzvišenemu« spolnemu vprašanju.

Če človek zasleduje govorjenje ne sa- mo pri krojaških pomočnikih ter objektivno sodi, pride do zaključka, da se po delav- nicah sploh nad polovico govorjenja suče samo nad pulnimi dovtipi o spolnosti. Ni- sem tako moralist, da bi kdo mislil, da ho- čem to odpraviti, ker je to narava. Ali na- rava nam je ustvarila prazgodbe, in te pra- gozde smo uravnali v lepe parke, po na- šem okusu. Narava je stresla človeštvo vse v naročje, ter mu dala razuma, da s stvar- mi, ki jih ima, pravilno ravna. Tudi Ljub- lijano nam je dala narava in kjer ni re- gulirano, smrdi, in tako smrdi vse naše življenje, ker ni regulirano. — Ker se ne za- vedamo, da imamo razum. Ljubši nam je kratek hec, ni treba dosti misliti in je vsaj čez teden kaj za govoriti. Premnogokrat nas od tega heca glava boli in včasih še kaj drugega.

Dragi sodrug, v težkem stanju se naha- jamo, v tako težkem, da se človek zgrozi ob misli, kaj bo naprej. Nimam namena no- benega žaliti, samo napisal sem, kar mi na- rekuje vest.

Če bomo črpali iz knjig Cankarjeve družbe, mesečnika »Svobode« in splohi iz proletarskih knjig besede, ki so tam napi- sane, če bomo gledali slike, ki nam pred- stavljajo izmučene obraze steklarjev, rudar- jev itd., kateri odhajajo z obupanimi obrazi v svoje delavnice, in če bomo pogledali sa- mi sebe v ogledalu, vidimo obraz, v kate- rem sta dve očesni punčici, žalostni seveda, nad njima je čelo, v njem je misel in ob straneh so ušesa, pod nosom so usta, v ka- tera polagamo vsak dan manj in zakaj, ker ni sloge med mislijo, očmi in ušesi, ker ni skupnosti, ker niti samega sebe ne znamo regulirati.

Naj se oči poleg svojega dela posve- čajo dobrim knjigam in z očmi naj se spri-

jaznijo vsi deli človeškega telesa, naj se misel združi z mislijo, pa bomo stopili na plan združeni ter bomo vsi ne samo kroja- ski pomočniki dali ustam to, kar jim po naravnem zakonu pripada.

Potem ne bomo iskali, kdo nas bo vo- dil, kam nas bo vodil. Vsi bomo vedeli, kam gre naša pot.

Sodrug, verujete mi, lepe besede so se pisale pred 1000 leti, se se pišejo in se bo- do še pisale. Pisale se bodo toliko časa, dokler ne bo njih mogočni blesk zatemnel sebičnosti, egoizma, sovraštvo, nevednost in propalost. Boj se bo nadaljeval, ko nas več ne bo, le zgodovina bo o nas pisala, da smo bili ljudje z glavami in obenem brez njih. In le čudim se, zakaj še danes nismo srečni po izreku:

»Blagor ubogim na duhu,
ker njih je nebeško kraljestvo.«

30 letnico članstva pri strokovni orga- nizaciji oblačilnih delavcev je te dni praz- noval s. Rožman v krogu svojih poklicnih tovarišev. Podružnica je priredila v poča- stitev tega dogodka interno proslavo, ka- tere so se udeležili sodrug in sodružice v jako lepem številu. Proslavo je otvoril pred- sednik podružnice s. Beke s kratkim nago- vorom, nakar je s. Čeh v imenu Strokovne komisije razložil pomen slavlja in izrek- l prirčne čestitke jubilarju. Taki jubileji so redki, zato pa je, zlasti v današnjem času tembolj na mestu, da jih proslavimo. Orga- nizirano delavstvo pri tem ne slavi osebe kot take, ampak vrline, ki odklikujejo raz- redno zavedanje delavca: prepričanje, zve- stoba in vztrajnost. Treba je, da se orga- nizirano naraščaj na takih primerih uči in da posnema pri tem stare in v boju preizku- šene sodruge, ki so ohranili zvestobo orga- nizaciji v dobrih in težkih časih in ki iz- polnjujejo svoje dolžnosti do nje tudi še danes. Kajti, ako bi se delavska mladina bolj zavedala pomena svobodnega strokov- nega pokreta, zlasti pa, ako bi znala ceniti žrtve, ki so že doslej padle za izboljšanje socialnega položaja delavstva, bi se najbrž z večjo ljubeznijo oklepale razrednih stro- kovnih organizacij. Ostareli sodrug i vedo predobro, kaj vse so dosegli z močjo svo- je strokovne organizacije, dočim so mlajši sodrug i največkrat tisti, ki priborjene sa- dove lahkomišlelo uživajo. Demonstrirati veličino in pomen strokovne organizacije ob jubilejnih prilikah je zato naša dolžnost.

MONOPOLCI

II. redni občni zbor podružnice Saveza monopolskih preduzeča i prerade hartije u Jugoslaviji se je vršil 16. marca 1934 v De- lavski zbornici.

Udeležilo se je istega 213 članov.

Strokovno komisijo za Slovenijo je za- stopal s. Golmajer Joža.

Savezno centralo (po predhodnem obve- stilu) pa s. Marinšek Franjo kot podpredsed- nik Saveza.

S. predsednik je podal daljši obris do- sedanjega dela podružnice; ob enem pa tu- di delno delovanje Savezne uprave. Pojas- nil je tudi različne vesti, katere se večkrat čujejo po tovarni, v koliko so resnične in v koliko so samo plod bujne fantazije — vsaj dobro vemo, če gre novica med 900 lju- di je več kot gotovo, da nastane od prvega do zadnjega — iz muhe slon.

Radi tega se delavstvo opozarja, naj bo pametno ter ne naseda vsaki govorici.

S. tajnik oriše poslovanje med letom: vršile so se mesečne seje; dva zaupniška sestanka in pet članskih sestankov, na ka- tere je bilo povabljeni tudi ostalo delav- stvo tobačne tovarne.

Dopisov je bilo odposlanih 98, prejetih pa 112. Bili so sledeče vsebine: o težkem položaju monopolnega delavstva, odvzetih 10%, pravilnikov, bednostni fond, plače pri- vremenih, vdove pred letom 1928, nadure, organizacija itd.

S. blagajnik poda finančno poročilo. Prejeto in izdano je bilo do 31. decembra 1933 Din 40.852.—

Tako je bilo n. pr. izdanega za bolniško podporo od 1. julija do 31. decembra 1933 Din 4308.75.

Strokovni časopis »Delavec« naj bi se vestno prečital, saj je zanj izdanega preko Din 4000.—

Od celotne vsote gre 57.9% v bolniški fond kot rezerva.

Plačnaga oseboja Savez nima, enako tudi podružnica ne.

Ljubljanska podružnica šteje do 16. mar- ca 1934 309 redno plačujočih članov in član- ic, to je približno 39% zaposlenega de- lavstva.

Za nadzorni odbor je poročal s. Dem- šar, kateri je podal dokaj obširno poročilo o delovanju odbora podružnice.

Iz zapisnika nadzornega odbora se vi- di točnost podatkov posameznih funkcijo- narjev.

Dosedanjemu odboru se soglasno da razrešnica ter prizna delovanje v tekočem letu, kakor tudi upravnemu odboru Savez- ne centrale.

V novi odbor so izvoljeni sledeči so- drugi: predsednik: Čamernik Ivan, podpred- sednica: Robida Marija, tajnik: Demšar Leopold, blagajnik: Frece Franc. Nadzorni odbor: Marinšek Franjo, Tavčar Ivan, po- leg tega je v odbor izvoljenih še šest so- drugov.

Za savezni kongres so določeni: Ča- mernik Ivan, Frece Franc, Marinšek Franjo.

Pod razno se prečita razne akte in to: od Min. Financ in Mon. Uprave glede 10% in novega »Pravilnika o radu«.

Dalje stavi s. Demšar predlog, da se za člane in članice uvede lokalna bolniška pod- pora, in sicer na ta način, da da vsak član ali članica za bolnega člana preko šest tednov po 50 para.

K temu se razvije debata ter se sprej- me predlog s. Golmajerja, da se napravi najprej pravilnik, kateri se sprejme na enem izmed sestankov, vendar naj se stvar preje dobro premisli.

Ob pol 20. uri je zaključil s. predsednik občni zbor.

Zahvala.

Na predlog, da se spomnimo avstrijskih sodrugov in žrtvujemo solidarno s svetov- nim proletarijatom malenkostno žrtve za te naše heroje, se je nabralo na našem občnem zboru Din 126.50 in 50.—, skupno Din 176.50.

Sodrug i in sodružice, najlepša vam hva- la za solidarnost!

Iz prve seje novega odbora podružnice monopolcev dne 23. marca 1934:

Odbor se je konstituiral ter prevzel svo- je posle. Razpravljalo se je o bodočem delu ter sklenilo apelirati na vse delavstvo v to- varni, da čim bolj pomaga pri predloženih zahtevah »Saveza monopolcev« za izboljša- nje težkega položaja.

Sprejel se je predlog, da se vsak član-ica osebno pozove na sejo, ako ima kakšen predlog ali pa pritožbo. Zato se članstvo po- ziva, da javi svoje želje svojem zaupniku, ta pa to prijavi predsedniku s. Čamerniku Ivanu.

Enako se je sprejel predlog, da naj od- bor, ako mu je to mogoče, sprejme posre- dovanje za oddajo stanovanj med delav- stvom v tovarni. Zato pozivamo članstvo, ako kateri izve za kakšno prazno stano- vanje, da ga prijavi s. Marinšku ali pa s. Robida Mariji, seveda s potrebnimi podatki, t. j. naslov, cena itd. — Ako pa kateri išče stanovanje, naj se pa tudi imenovanima pri- javi.

Imenovalo se je tudi komisijo za se- stavo »Pravilnika o lokalnem fondu za po- maganje preko 6 tednov neuposlenega član- stva Saveza monopolskega delavstva.

Seja se je zaključila ob pol 20. uri.

Upravni odbor podružnice monopolcev.

Zahvala.

Podpisana se najtopleje zahvaljujem vsem delavcem in delavkam tobačne tova- rne za prijazno naklonjeno mi pomoč ob pri- liki smrti moje matere.

Hvala vsem!

Marija Zalaznik.

HOTELSKI, KAVARNIŠKI IN GOSTILNIŠKI USLUŽBENCI

Kavarna Nebotičnik. V zadnji številki »Delavca« sem čital poročilo o poteku obče- nega zbora ljubljanske organizacije in na tem občnem zboru sprejeto resolucijo. Z ozirom na peto točko te resolucije Vam spo- ročam, da večkrat obiščem kavarno »Ne- botičnik«, ki je last Pokojinskega zavoda in sem mislil, da je to kavarniško osebje gotovo bolj zaščiteni in da dela pod bol- šimi delovnimi pogoji, kakor ono v drugih kavarnah. Ko sem pa malo povpraševal, sem mogel ugotoviti, da to ni tako. Pred kratkim se je zgodil celo slučaj, da je g. »ober«, ki je dopoldan v službi, klofotal va- jenca, ker je prišel šele po sedmi uri zjutraj v službo. Ta g. »ober« je pozabil nato, da je on od zjutraj do 13. ure v službi, dočim pa vajenec od 6. ure zjutraj do 7. ure zve- čer. Mislim, da je prav, da se proti take- mu načinu ravnanja z vajenci, z ozirom na omenjeno resolucijo, postopa. — **Opomba uredništva:** In pa še to: Vsi uslužbeni in uslužbenke v kavarni »Nebotičnik« morajo delati nad 12 ur in to tudi ponoči. Temu vprašanju bomo posvetili nekoliko več po- zornosti v prihodnjih številkah.

Kultura

Svoboda štev. 4 je izšla. Prinaša članke: »Barbarstvo in kultura«, R. Golouh: »Pomen avstrijskih dogodkov«, Jakšić: »Politika in delavski razred«, »Vzgoja značaja pri otro- ku« in druge. Tudi pregled je pester.

Planinska in izletniška zadruga »Prija- telj prirode« r. z. z. o. z. v Ljubljani skli- cuje svoj redni občni zbor, ki se bo vršil v petek, dne 27. aprila 1934 v Delavski zbornici v Ljubljani, v tajništvu »Svobode«, s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo načelstva.
2. Sklepanje o poročilu načelstva in nadzorstva in o računskem zaključku.
3. Volitev načelstva in nadzorstva.
4. Slučajnosti.

Za sklepčnost občnega zbora je potreb- no, da je navzoča vsaj polovica članov. Če ob določeni uri ni toliko članov navzočih, se skliče pol ure kasneje drugi občni zbor, ki je sklepčen ob vsaki udeležbi.

Načelstvo.

DELAVSKI PROSVETNI VEČER ob 20. uri v Ljubljani v soboto, dne 14. t. m. ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice v proslavo »Internacionalnega ženskega dneva«. Prire- di ga Zveza delavskih žen in deklet s so- delovanjem »Svobode« in »Zarje«. Spored je lep in pester: Godba, petje, recitacije, govorilni zbor itd. — Pridite!

Rafael Salmič

urar in zlatar

Celje (Narodni dom).

Vsakovrstne ure, zlatnina in srebrni- na, jedilno orodje, razne poročne prsta- ne, birmska in krst- na darila v veliki izbiri vseh vrst.

Vse po najniž- jih cenah.

Vršim tudi popravila vseh vrst.